

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Jubilea a zprávy

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 27 (1982), No. 2, 117--118

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139956>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1982

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

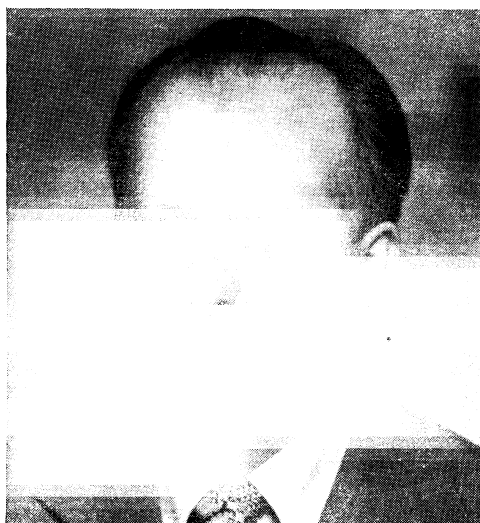
jubilea & zprávy

VÝZNAMNÉ ŽIVOTNÍ JUBILEUM PROFESORA MIROSLAVA LAITOCHA

Univ. prof. dr. Miroslav Laitoch, CSc., vedoucí katedry matematické analýzy a numerické matematiky na přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, prožívá letos v plné duševní a tělesné svěžesti při náročné práci děkana fakulty a veřejného pracovníka své významné životní jubileum.

Narodil se v Olomouci 22. února 1922 v rodině poštovního úředníka, který nadanému chlapci umožnil studium na olomoucké reálce. Tam M. Laitoch vlivem svých učitelů získal zájem o matematické disciplíny. Maturoval v roce 1940, ale teprve v roce 1945 po znovuotevření vysokých škol se mohl zapsat na brněnskou univerzitu. V době nacistické okupace byl zaměstnán jako řidič tramvaje a pak jako pomocný dělník v elektrotechnickém závodě. Nabízené studium v říši na německých vysokých školách odmítl.

Na přírodovědecké fakultě v Brně vystudoval v nejkratší možné době v letech 1945–48 matematiku a deskriptivní geometrii. Pak ochotně nastoupil na své první působiště, gymnázium v Bílovci, pohraničním a válkou ještě zpustošeném městečku. Tam získal spoluprací s některými vynikajícími a obětavými kolegy první zkušenosti v pedagogické práci a také zájem o veřejnou a politickou činnost, což se projevilo i jeho vstupem do KSČ. Touha po vědecké práci v matematice, probuzená pod vlivem akademika Otakara Borůvky a profesora Ladislava Seiferta, přivedla po roce M. Laitocha na olomouckou pedagogickou fakultu jako asistenta na katedře matematiky u akademika Josefa Nováka. M. Laitoch však nikdy nezapomněl na rok svého působení v Bílovci. Zůstal i nadále ve spojení se svými bíloveckými spolupracovníky i žáky a má také podstatný podíl na pozdějších úspěších bíloveckého gymnázia, které se vypracovalo na

známé a významné středisko péče o matematicky nadané žáky.

M. Laitoch pod vedením akademika Borůvky vypracoval rigorózní disertační práci z teorie rozkladů na množinách a v roce 1950 získal akademický titul doktora přírodních věd (RNDr). Postupně přenesl svůj vědecký zájem z algebry na matematickou analýzu, ale vždy dovedl zajímavě spojovat své vědecké výsledky v matematické analýze s algebraickými úvahami. Hluboké a všestranné znalosti získal v letech 1952–55 jako interní aspirant akademika O. Borůvky. V roce 1956 obhájil kandidátskou disertační práci z aplikací teorie disperzí v oboru lineárních homogenních diferenciálních rovnic 2. řádu. Studium diferenciálních rovnic typu $y'' = q(t)y$ tvořilo těžiště jeho další vědecké práce. V desítkách původních prací rozšířil Floquetovu teorii na rovnice s obecně neperiodickým koeficientem, studoval ortogonální vlastnosti řešení těchto rovnic, rozložení nulových bodů jejich řešení, teorii transformací, teorii disperzí, kvalitativní vlastnosti řešení lineárních diferenciálních rovnic 2. a 3. řádu a další problémy z teorie diferenciálních rovnic. V době své brněnské aspirantury byl také členem semináře profesora Karla Koutského, DrSc., kde byly řešeny problémy z geometrie a teorie vyučování matematice. Podílel se také na překladu knihy M. V. BRADIS, *Metodika vyučování matematice* (SPN Praha, 1953) a druhého dílu učebnice V. I. SMIRNOVA, *Učebnice vyšší matematiky*

(ČSAV Praha, 1956). Jiná oblast jeho vědecké činnosti se týká lineárních posloupností a teorie n -kladů v množině.

Po ukončení aspirantury se M. Laitoch vrátil do Olomouce na tehdejší Vysokou školu pedagogickou, která byla později začleněna do Univerzity Palackého. V roce 1960 se již jako docent stal vedoucím katedry matematické analýzy. Tuto katedru vede dosud, od roku 1965 jako mimořádný a od roku 1970 jako řádný profesor. Po více než dvacet let účinně zajišťuje odborný a politický růst členů své katedry. Jeho taktní, přátelský vztah k podřízeným pracovníkům, zejména pochopení jejich potřeb a starostí, jsou obecně známy a uznávány. Vědeckou práci členů své katedry orientoval na teorii diferenciálních rovnic a od roku 1966 vede dílčí úkoly státního badatelského plánu o vlastnostech a prostorech řešení lineárních diferenciálních rovnic. Pod vedením prof. Laitocha bylo obhájeno již 9 kandidátských disertačních prací z problematiky diferenciálních rovnic. Kromě toho je předsedou rigorózní komise pro matematickou analýzu. V letech 1966 až 1980 získalo v jeho komisi doktorát přírodních věd 55 kandidátů. Od roku 1976 je členem vědeckého kolegia matematiky ČSAV a členem Rady stěžejního úkolu I-5 státního plánu základního výzkumu.

Neméně bohatá je také pedagogická činnost profesora Laitocha. Jeho přednášky z různých disciplín matematické analýzy, numerických metod a funkcionální analýzy jsou známy svou vyvážeností exaktního a zároveň pedagogicky citlivého a promyšleného podání. Soustřeďuje se na základní pojmy a jednotící principy příslušné disciplíny a vždy hledá souvislosti přednášené látky s budoucí školskou nebo jinou odbornou praxí svých studentů. Pedagogickým problémům je věnována i jeho rozsáhlá a náročná organizační, řídicí a publikační činnost. Je členem komise expertů pro učitelské studium všeobecně vzdělávacích předmětů v 5.–12. ročníku školní docházky, je předsedou oborové komise pro matematiku a fyziku při ministerstvech školství České i Slovenské socialistické republiky a předsedou nebo členem řady dalších poradních orgánů MŠ. Od roku 1960 zastává odpovědně a iniciativně různé akademické funkce od proděkana až po prorektora Univerzity Palackého. Ve všech uvedených funkcích věnoval zvláštní pozornost modernizaci pedagogického procesu ve vyučová-

ní matematice na vysokých školách a obsahové přestavbě výuky matematiky na univerzitách v ČSSR.

V souvislosti s televizním pořadem *Matematika převážně vážně* se výrazně podíli v tisku i v rozhlasu na propagaci studia matematiky, na rozvíjení zájmu o matematiku a na šíření progresivních metod a forem vyučování matematice. Není tedy divu, že byl získán pro členství v redakční radě časopisu *Matematika a fyzika ve škole*.

Přes značné zatížení úkoly vysokoškolského profesora a akademického funkcionáře má profesor Laitoch ještě dosti sil, aby úspěšně rozvíjel také bohatou veřejnou a politickou činnost, nejen v KSČ, ale i v odborech, v SČSP, v občanských výborech a zvláště v JČSMF, kde po dlouhou řadu let zastával a dosud zastává významné funkce od jednatele a pak předsedy olomoucké pobočky až po funkci místopředsedy ÚV JČSMF. V roce 1969 mu byl udělen čestný titul Zasloužilý člen JČSMF a v roce 1981 se stal čestným členem JČSMF.

K dokreslení profilu prof. Laitocha je třeba aspoň stručně připomenout jeho četné styky s významnými zahraničními matematiky. Na studijních pobytech, konferencích a sympoziiích v NDR, PLR, v Itálii a Francii přednášel výsledky své vědecké práce a seznámil se s mnoha matematiky.

Za rozsáhlou a záslužnou práci obdržel prof. Laitoch četná vyznamenání, medaile a čestná uznání, z nichž uvádíme aspoň dvě: *pamětní medaili k 100. výročí narození V. I. Lenina*, udělenou okresním výborem KSČ v roce 1970 za pevné postoje děkana přírodovědecké fakulty UP v krizovém období a za úspěšnou konsolidaci fakulty po roce 1969, a státní vyznamenání *Za vynikající práci*, udělené prezidentem republiky v roce 1974.

Šedesátka profesora Laitocha je pro všechny jeho přátele jistým překvapením, poněvadž nic nemění na jeho pracovní energii, obětavé práci, promyšlenosti všech jeho akcí a zvláště pak na jeho přívětivém jednání s lidmi a harmonickém životě v rodiném kruhu.

Jménem všech jeho přátel přejeme profesorovi Laitochovi, aby ještě dlouhá léta takto úspěšně a šťastně pracoval.

Svatoslav Staněk a Miloslav Zedek